

GÖRSEL MATERYALLERLE DESTEKLENMİŞ YAZMA ÇALIŞMALARININ ÖĞRENCİLERİN YAZMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİ

Abdülkadir KIRBAŞ*
Salih ORHAN**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, görsel unsurların (resimlerin) ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerini geliştirmeye katkısını araştırmak, geleneksel yazma yöntemine karşı etkisini belirlemek ve bu doğrultuda derslerde yapılacak yazma çalışmalarına katkı sağlamaktır. Bu amaçla araştırmada, ön test-son test ölçümlerine dayalı kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubunda resimlerle desteklenmiş yazma çalışmaları yaptırılmış, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemle dayalı yazma çalışmaları yaptırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Erzurum ili Palandöken ilçesindeki Polis Amca İlköğretim okulundan 51 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler, “Yazılı Anlatımı Değerlendirme Formu” (MEB: 2006) aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde gruplar arası ortalamaların karşılaştırılmasında “İlişkisiz Ölçümler İçin Mann Whitney U-Testi”, grupların kendi içinde ön test-son test karşılaştırmaları için ise “İlişkili Ölçümler İçin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere oranla yazma çalışmalarında daha başarılı oldukları tespit edilmiş; bu doğrultuda, görsel unsurlardan yararlanılarak yapılan yazma çalışmalarının geleneksel yöntemle göre daha etkili daha olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel unsurlardan yararlanma, Türkçe öğretimi, yazma becerileri.

THE IMPACT OF WRITING STUDIES, CONDUCTED BY MAKING USE OF VISUAL ITEMS, ON THE DEVELOPMENT OF WRITING SKILLS

ABSTRACT

The aim of this study is to research the contribution of visual items to the development of the writing skills of sixth-grade primary school students; to figure out their effects on the conventional writing method and to contribute to the writing studies practised in the courses. For this purpose, experimental pattern with control group, based on preliminary test- final test measurement, is used in the research. For the experimental group, writing studies reinforced by visual items; and for the control group, conventional writing method were used in the course. The study group includes 51 sixth-grade primary school students from Polis Amca Primary School in Palandöken Province of Erzurum. Data

* Yrd. Doç., Dr., Gümüşhane Ü. Rektörlük Birimi Türk Dili Böl. El-mek: kadir_smk@hotmail.com

** Dr., Öğretmen MEB. El-mek: salihorhan2009@hotmail.com

were collected by Written Expression Evaluation Form.(MEB,2006) For the analysis of the data, in the comparison of intergroup averages” Mann Whitney U-Test for unrelated measurements” and in preliminary-final test comparisons “ Wilcoxon Signed-Rank Test” were performed. In the conclusion of the study, it is determined that the students in the experimental group are more succesful in writing studies than the ones in the control group. The study concludes writing studies conducted by making use of visual items are more effective than conventional method.

Key Words: Making use of visual items, Turkish education, writing skills.

GİRİŞ

İletişimin en temel unsuru olan dilin insan hayatında önemli bir yeri vardır. Duygu ve düşüncelerin nesilden nesile aktarılmasını sağlayan dil, topluma millet olma şuurunu kazandıran önemli bir etkidir. Kültürel değerlerin gelecek nesillere daha açık ve daha etkili aktarılabilmesi için dilin doğru ve kusursuz kullanılması gerekir. Bu da ancak iyi bir dil eğitimi sayesinde mümkün olabilir. Bir dili iyi ve doğru kullanmak, onun bütün özelliklerini, inceliklerini ve kullanım alanlarını bilmekle mümkündür. İnsanlar duygularını, düşüncelerini, isteklerini ve beklentilerini değişik yollarla anlatarak toplumsal bir varlık olarak iletişim kurmak durumundadırlar. Bu iletişimin değişik yolları ve yöntemleri bulunmaktadır. Bunlardan biri de yazmadır. “Yazma, beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesidir.” (Güneş,2007:159) Yazma, bireyin dil becerileri alanındaki bütün kazanımları bünyesinde barındıran önemli bir beceridir. Çünkü yazma, etkili ve daha kalıcı bir iletişim yoludur. Yazıyla duygu, düşünce ve hayaller başkalarına aktarılabilir, sınırlar hatta çağlar ötesine taşınabilir. Yazma öğrencilerin dili nasıl kullandıklarıyla da yakından ilgilidir. Zira dil becerilerinin geliştirilmesi yazma eğitiminin temel amaçları arasında yer almaktadır. Güneş (2007: 162-163) yazma eğitimin diğer amaçlarını şöyle sıralar:

- a- İletişim becerilerini geliştirme,
- b- Öğrenme ve anlama becerilerini geliştirme,
- c- Zihinsel becerişleri geliştirme,
- d- Sosyal becerileri geliştirme,
- e- Zihinsel bağımsızlık becerilerini geliştirme.

Coşkun da (2009: 51) yazma eğitiminin amacını, “metin oluşturma değil metin oluşturma için gerekli bilgilere sahip olunmasını sağlama” şeklinde ifade etmektedir.

Duygu düşünce, hayal, istek ve beklentilerimizi anlatmanın temelde iki yolu vardır: Yazma ve konuşma. Etkili bir iletişimin gerçekleşebilmesi bu yolların kullanımındaki niteliğiyle doğru orantılıdır. Bu nedenle Türkçe eğitiminde bu becerilerin geliştirilmesinde kullanılacak yöntemlerin büyük bir önem arz ettiği açıktır. “*Ana dili öğretiminde kalıcılığı sağlayan en önemli unsur, öğretim sırasında bireyin ilgi ve dikkatini öğrenilen konuya çekmedir. Öğretim sırasında bireye çok uyaranlı bir ortam sunulduğunda, öğrenilen bilginin kalıcılık süresi uzatılmış olmaktadır. Özellikle ilköğretim dönemindeki çocukların ilgi ve dikkat çekici ortamlarda öğretim görmeleri, onların ana dili öğretimi konusunda da daha başarılı olmalarını sağlayabilir. Ana dili öğretiminde sadece didaktik yaklaşımların kullanılması beraberinde birçok sıkıntıyı getirebilir. Bireyin yaşamı boyunca dil kurallarına ilişkin bazı sıkıntılar yaşamaması bunun göstergelerinden biridir. Bu durum, dil öğretiminin sadece kuru bilgilerle verilmesine bağlanmaktadır.*

Turkish Studies

Ana dili öğretimi, ders kitaplarında yer alan metinler yoluyla yapılmaktadır. Bu metinler ise üstünde, sağında, solunda ya da altında çeşitli görseller verilerek kavratılmaya çalışılmaktadır” (Batur, 2010: 7).

İnsan hayatında görsellerin önemi her geçen gün artmakta ve görseller, günlük yaşantımızın vazgeçilmez birer parçası hâline gelmektedir. Bilgisayar, televizyon, tabela, pano, video gibi teknolojik görsel araçlar ev ve iş hayatımızın her alanında ve aşamasında büyük bir önem arz etmektedir. “Bugün ABD’de bir öğrenci, 21 yaşına kadar ortalama 10 bin saat video oyunu oynamakta ve cep telefonu ile konuşmakta, 200 bin adet e-posta mesajı almakta ya da göndermektedir. İki yaşından küçük her dört çocuktan birisinin yatak odasında televizyon bulunmaktadır. 13–19 yaşları arasında bir genç, ortalama 22 bin saat televizyon izlemektedir (Prensky, 2001; Bleed, 2005). Ülkemizde ise, bir evde günlük olarak TV yaklaşık yedi saat açık kalmakta ve çocuklar haftada ortalama 25 saat TV izlemektedirler (İşman, 2003; Çam, 2006). Teknoloji ürünü görsellerin çocuk ve gençlerin yaşamlarında ne denli etkili olduğunu gösteren bu durumun, yeni neslin zihinsel süreçleri ve uyarılmışlık düzeyleri üzerinde etkili olduğu ve onların doğasını değiştirdiği belirtilmektedir (Bleed, 2005; Sankey, 2002; White, 1987; Akpınar, 2009: 39).” Yaşantımızın bu kadar içinde olan ve bizi etkileyen görsellerin eğitimde en etkili şekilde kullanımı her kademedeki özellikle de akademik seviyedeki eğitimcilerin üzerinde durdukları /durmaları gereken konulardandır.

Öğrencilere resimler vasıtasıyla yazı yazdırmanın belki de en önemli katkısı öğrencilerde yazma hevesini geliştirici etkiye sahip olmasıdır. Burada dikkat edilmesi gereken hususların başında seçilecek resimlerin niteliği gelmektedir. Zira seçilen resmin öğrencilerin ilgi, istek ve seviyelerine uygun olması gerekmektedir. (Kılıç ve Seven, 2005: 123)

“Türkçe öğretimi sırasında, çocukların, duygu ve düşüncelerini konuşma yoluyla kolaylıkla dile getirdikleri görülürken, bu duygu ve düşüncelerini yazıya dökmekte sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Bu sıkıntı öğretim sırasında yapılması gereken uygulama etkinliklerinin yeteri kadar yapıl(a)mamasından kaynaklanabilir; fakat yazma öğretiminin ilk basamaklarında çocuklarda yazma heves ve isteği uyandıracak araçların kullan(dır)ılması, çocukların yazma alışkanlığını edinmelerine olanak sağlayabilir. Yazma çalışmalarında bir atasözü ya da konu başlığı vermek yerine dikkat çekici bir görüntüsel gösterge verilerek, bu görüntüye göre bir yazı yazması istenebilir. Böylece yazma sırasında yaşanan birçok sorunun aşılması sağlanabilir... Ayrıca, çocukların bilişsel gelişimleri açısından özellikle somut dönemle soyut dönem arasında gidip gelerek kendi dünyalarını yaratmaları, onlara sunulacak öğretim araçlarının da çeşitlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Hem somut hem de soyut dönemde çocukların ilgi ve dikkatlerini en çok çeken unsurların görüntüye dayalı araçlar olduğu bilinmektedir” (Batur, 2010: 7).

Eğitimde kullanılan materyallerin etkililiğini belirleyen etkenlerden biri de hitap ettiği duyu organlarıdır. Çünkü eğitimin hangi kademesinde olursa olsun bir materyal ne kadar çok duyu organına hitap ederse amaca daha çabuk ve etkin ulaşılabilir. Görsel öğelerin hem soyut hem de soyut düşünme aşamasında ama özellikle de somut düşünme aşamasında öğrencilerin düşünme ve anlatma kabiliyetlerini besleyici bir yanının olduğu görülmektedir. Ancak burada da yine önemli olan şeyin resmin çocuğa görelilik özelliği taşıması olduğu unutulmamalıdır.

Bu görüntüsel göstergeler, sadece okuduğunu anlamada değil, ana dilinin diğer etkinlik alanlarında da kullanılabilir. Öğrencilere yazma çalışması yaptırılacak konu ile ilgili konunun farklı yönlerini dile getiren resimlerin seçilmesi de yine öğrencilerin yaratıcı yazma yeteneklerinin geliştirilebilmesinde büyük öneme sahiptir. “Günlük yaşamda sembol, logo, resim, fotoğraf ve simgeler yazılı metinlere göre daha fazla dikkat çekmekte ve bu nedenle hemen hemen her alanda

bunlardan yararlanılmaya çalışılmaktadır. Özellikle kitle iletişim araçlarında görselliğin yazıya göre ön planda olması bunun bir işaretidir” (Yengin 1996, 8).

Araştırmanın Amacı

Öğrenme öğretme yöntemi, öğretim faaliyetleri planlanırken belirlenmesi gereken önemli bir öğedir. Çünkü hedef-davranışlar öğrencilere ancak öğretme yöntemi ile kazandırılmaktadır (Bilen: 1999). Bütün dil becerilerinde olduğu gibi yazma eğitiminde de çağdaş yöntemlerin uygulanması önemlidir.

Bu çalışmanın amacı görsellerin önemli bir parçasını oluşturan resimlerin öğrencilerin yazma becerisine katkısını araştırmak, geleneksel yazma yöntemine karşı etkisini belirlemek ve bu doğrultuda derslerde yapılacak yazma çalışmalarına katkı sağlamaktır. Çünkü görsel unsurlar, özellikle somut düşünme çağındaki öğrencilere ele aldıkları konu hakkında yol göstermesi, yeni ve farklı ufuklar açabilmesi, öğrencilere eleştirel bakış açısı kazandırabilmesi açısından oldukça büyük bir önem arz etmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada, görsellerden yararlanarak yapılan yazma çalışmalarının öğrencinin yazma becerilerini geliştirmeye etkisini belirlemek için ön test-son test ölçümlerine dayalı kontrol gruplu deneysel desen (Karasar: 2000) kullanılmıştır.

Araştırmada deneysel desenlerden “statik grup ön test-son test desen” kullanılmıştır. Desende seçkisiz atamanın olmaması temel sorundur. Buna karşın grupların ölçülen nitelikte ilgili başlangıç noktalarının bilinmesine, böylece değişimin ölçülmesine ve test edilmesine olanak tanınması desenin kullanılabilirliğini artırmaktadır. Desen işlem koşulları (gruplar arası faktör) ve tekrarlı ölçümler (gruplar içi faktör) içerdiğinden seçkisiz atamanın olmadığı karışık bir desen olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2009: 200).

Bu tür bir desende odak noktası sıklıkla, grupların birinde gözlenen değişimin diğerindeki değişmeden ne kadar farklı olduğunun test edilmesidir. Yine uygulama öncesinde bağımlı değişkene ait ölçümler arasında varsa farkların bilinmesi, bunun istatistiksel yöntemlerle kontrol edilmesini sağlar (Büyüköztürk, 2009: 201).

Gruplardaki öğrenci sayıları $n < 30$ olduğundan istatistiksel işlemlerden daha sağlıklı sonuç alabilmek için non-parametrik testler kullanılmıştır. Burada gruplar arası ortalamaların karşılaştırılmasında “İlişkisiz Ölçümler İçin Mann Whitney U-Testi”, grupların kendi içinde ön test-son test karşılaştırmaları için ise “İlişkili Ölçümler İçin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” kullanılmıştır.

Araştırma Sürecinin İşleyişi

Araştırmanın hazırlık aşamasında araştırmanın yapıldığı okul idaresi ve Türkçe öğretmeninden araştırmanın yapılması için gerekli izin alınmıştır. Araştırmanın ilgili Türkçe dersi öğretmeninin de görüşleri alınarak 6. sınıf Türkçe ders kitabının ilk teması olan ‘Sevgi’ teması çerçevesinde yapılması kararlaştırılmıştır. Çalışma 6.sınıf öğrencilerine ilk tema olan ‘Sevgi’ temasında ‘Kuklacı’ adlı parçayla ilişkili olarak uygulanmıştır. Uygulama araştırmacı tarafından 3 ders saatinde yapılmıştır. Sevgi temasının alt temalarıyla ilgili öğrencinin yaş seviyesine uygun olarak vatan sevgisi, insan sevgisi, hayvan sevgisi ve sevginin önemi alt temalarıyla eğitimcilerin, resim öğretmenlerinin, rehber öğretmenlerinin ve Türkçe eğitimcilerinin görüşleri alınarak adı geçen alt temalarla ilgili araştırmacı tarafından görsel materyaller/resimler hazırlanmıştır.

Araştırmanın uygulama aşamasında ilk ders saatinde seçkisiz atama yoluyla deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazma becerilerinin eşit

Turkish Studies

seviyede olup olmadıklarını tespit etmek amacıyla Türkçe ders öğretmenin de görüşü alınarak ön test olarak deney ve kontrol grubu öğrencilerine serbest yazma yöntemiyle ‘Sevginin Önemi’ konulu yazma çalışması yaptırılmıştır. Ön test sonuçları değerlendirildiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazma becerilerinin eşit seviyede olduğu tespit edilmiştir, bu sonuçtan hareketle araştırmaya başlanılacağı sonucuna varılmıştır.

İkinci ders saatinde araştırmanın yapılacağı deney grubu öğrencilerine yaptırılacak olan yazma konusu ‘Aile Sevgisi’ olarak belirlenmiş, aile sevgisini içeren resimler/görsel materyaller deney grubu öğrencilerine dağıtılmış ve konu hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Araştırmanın son aşamasında görsel materyallerin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmesine etkisini incelemek için kontrol grubu öğrencilerine serbest yazma yöntemiyle deney grubu öğrencilerine dağıtılan görsel materyallerden hareketle ‘Aile Sevgisi’ konulu yazma çalışması yaptırılmış ve araştırma sona erdirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Erzurum ili Palandöken ilçesindeki Polis Amca İlköğretim Okulu 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Deney grubunu 6/A, kontrol grubunu ise 6/B sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır. Gruplar yansız atama yolu ile belirlenmiştir.

Veri Toplanması ve Değerlendirilmesi

Görsel unsurlardan yararlanılarak yapılan yazma çalışmalarının yazma öğrencilerin becerilerini geliştirmedeki etkisini belirlemek amacıyla deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazma becerilerini ölçmek amacıyla Yazılı Anlatım Değerlendirme Formu (MEB, 2006: 242) kullanılmıştır. Öğrencilerin yazma çalışmaları ‘biçim, yazım ve noktalama, planlama’ açısından değerlendirilmiş; 100 üzerinden puanlandırılmıştır.

Normallikten çok uzak veri setinin olması durumunda, iki bağımsız grupta, Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın t Testi ve Farklı Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın t Testi uygulanamaz. Bu durumda, iki grubun aynı olduğunu test etmek için, Mann Whitney Testi uygulanır. (Akgül,2005:214)

Gruplar arası ortalamaların karşılaştırılmasında “İlişkiz Ölçümler İçin Mann Whitney U-Testi”, grupların kendi içinde ön test-son test karşılaştırmaları için ise “İlişkili Ölçümler İçin Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi” kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucu analizleri sonucu elde edilen bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 1: Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Öncesi Yazma Becerilerindeki Farklılaşma Durumunu Ortaya Koyan MWU Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	MWU	p
Kontrol	26	26.58	691.00	310.00	.775
Deney	25	25.40	635.00		

Uygulama öncesinde her iki grupta da yazma becerileri ölçülmüştür. Gruplardan elde edilen puanları karşılaştırmak için Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Tablo 1’de görüleceği üzere herhangi bir uygulama yapılmadan önce grupların yazma becerisine ilişkin puanları arasında

Turkish Studies

anlamli bir fark cikmamisttir (U=310,00, p>.05). Her iki grubun da yazma becerileri acısından uygulama oncesinde farklı olmadıkları söylenebilir.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası Yazma Becerilerindeki Farklılaşma Durumunu Ortaya Koyan MWU Testi Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	MWU	p
Kontrol	26	20.00	520.00	169.00	.003*
Deney	25	32.24	806.00		

*p < .01

Uygulama sonrasında gruplar arasında bir farklılık oluşup oluşmadığını ortaya koymak için yazma becerileri yeniden ölçülmüş ve elde edilen veriler Mann Whitney U-Testi ile analiz edilmiştir. Buna göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında deney grubu lehine bir artış olduğu gözlenmekte ve bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (U=169,00, p<.01).

Tablo 3: Kontrol Grubunun Araştırma Öncesi ve Sonrası Yazma Becerisi Testi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Son test-Ön test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	1	6.50	6.50	-	.000**
Pozitif Sıra	18	10.19	183.50	3.683*	
Eşit	7	-	-		

*Negatif sıralar temeline dayalı

**p<.01

Analiz sonucunda kontrol grubunda araştırmaya katılan öğrencilerin yazma becerileri testinden aldıkları uygulama öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenmektedir (z=-3.683, p<.01). Fark puanlarının sıra toplamları dikkate alındığında, gözlenen bu farkın son test puanı lehine olduğu görülmektedir. Buna göre kontrol grubuna uygulanan serbest yazma yönteminin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiği söylenebilir.

Tablo 4 Deney Grubu için Araştırma Öncesi ve Sonrası Yazma Becerisi Testi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

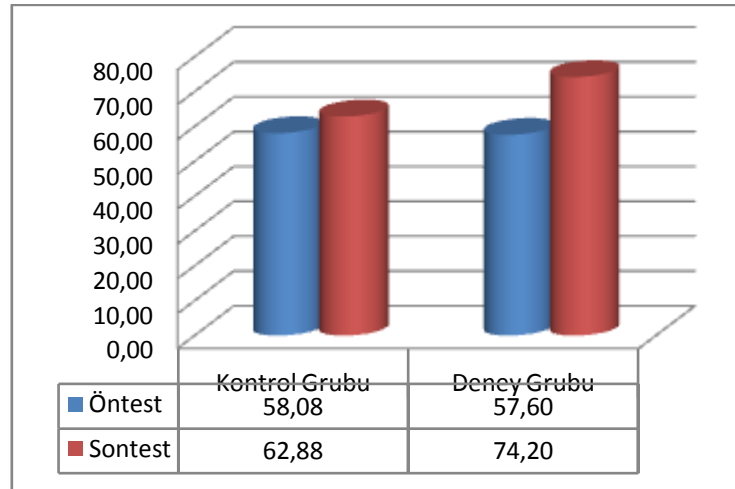
Son test-Ön test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	-4.313*	.000**
Pozitif Sıra	24	12.50	300.00		
Eşit	1	-	-		

*Negatif sıralar temeline dayalı

**p<.01

Bu sonuca göre deney grubunda yazma testine katılan öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($z = -4.313$, $p < .01$). Fark puanlarının sıra toplamları dikkate alındığında farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu görülmektedir. Buna göre görsel unsurların öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede önemli bir etki yaptığı söylenebilir.

Grafik 1: Deney ve Kontrol Gruplarının Ön test ve Son test Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması

Kontrol grubunun ön testteki ortalama puanı 58.08 iken son testte bu puan 62.88'e yükselmiştir. Deney grubunun ise ön testteki ortalama puanı 57.60 iken son testte ortalama puanı 74.20'ye çıkmıştır. Grafikten de gözleneceği üzere her iki grupta da uygulama sonrasında elde edilen son test puanlarında ön testteki puanlara kıyasla bir artış söz konusudur. Ancak bu artışın deney grubunda daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Deney ve kontrol gruplarının uygulamaya geçilmeden önce yazma becerilerine ilişkin yapılan ölçümde her iki grubun da puanlarının birbirine yakın olduğu ve aradaki farkın istatistikî olarak önemsiz olduğu tespit edilmiştir. Uygulamanın ardından yapılan ölçümlerde ise her iki grubun puanlarında da olumlu yönde anlamlı artışlar tespit edilmiştir. Yani her iki grupta uygulanan yöntem de yazma becerilerini geliştirme açısından etkili bulunmuştur. Ancak, grupların son test ortalama puanlarına bakıldığında deney grubunun puanının kontrol grubundan daha yüksek olduğu gözlenmektedir. İki grubun son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan istatistikî işlem neticesinde deney grubu lehine sonuç elde edilmiş ve kontrol grubuna kıyasla deney grubu anlamlı derecede daha başarılı bulunmuştur. Dolayısıyla görsel unsurlardan yararlanılarak yapılan yazma çalışmalarının yazma becerisini artırmada daha etkili olduğu söylenebilir.

Bireyin hayatında çok önemli bir yere sahip olan ve en zor geliştirilen dil becerisi olan yazmada uygulanabilecek farklı yöntem ve tekniklerin öğretmen tarafından seçimi yazma eğitiminde ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Görsel unsurlardan yararlanma geliştirilmesi zor bir dil becerisi olan yazmada etkili olacak ve öğrencilerin yazmaya olan istek ve ilgilerini artıracaktır.

Küçük (2006: 14) “Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Çalışmalarının Sorularla Yönlendirilmesi” adlı çalışmasında: “Yazılı anlatım çalışmalarında genel olarak beş duyudan özellikle ilköğretim ve ortaöğretimde mutlak surette yararlanılmalı, bu husus eğitimciler ve ders kitabı yazarları tarafından ihmal edilmemelidir. Çünkü eğitim bütüncül bir kavramdır. Ana dili eğitimi vermeye yönelik Türkçe dersleri de kendi içinde bir bütünlük taşımaktadır.” ifadesiyle beş duyu organlarından biri olan görme duyusuna yönelik çalışmaların da olması gerektiği hatta ders kitaplarında buna yer verilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Görsellerin sadece yazma becerisini geliştirmeye değil aynı zamanda okuma yazma becerisinin kazanılmasında da, özellikle de ana dili Türkçe olmayan çocuklarda, büyük bir öneminin olduğunu belirten Saban (2011: 23) ana dili Türkçe olmayan çocuklara okuma yazma öğreten öğretmenler etkinliklerde görsel ve işitsel materyalleri kullanmaya ağırlık verilmesi gerektiğini de belirtmiştir.

Bireyin anlatma becerisinin geliştirilmesinde veya bireyin kendini ifade etme becerisinin kazandırılmasında bir görsel olan fotoğrafların kullanımının önemini “Türkçe Eğitiminde Anlatım Tarzları” adlı çalışmasında Karadağ (2003: 11) fotoğrafların ve resimlerin yazma çalışmalarında bir anlatma alanı olan yazma becerisinde görsel unsurlardan olan fotoğrafların kullanımının yazının akışını düzenlemedeki önemini vurgulamıştır.

Yapılan bu çalışma sonuçları bakımından Küçük (2006), Saban (2011), Karadağ (2003) tarafından yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Öneriler

Bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- 1- Türkçe öğretmenleri, yazma çalışmalarında etkililiği ispatlanan bu yönteme yer vermelidirler.
- 2- Görsellerden faydalanma yöntemini diğer dil becerilerinde de kullanımı ve dil becerilerinin geliştirilmesinde de etkili olup olmayacağı araştırmacılar tarafından araştırılabilir.

Turkish Studies

- 3- Ders kitaplarında, yapılacak yazma çalışmalarlarıyla ilgili bazı görsel öğelere yer verilmesi, öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.
- 4- Kullanılan görsellerin öğrencilerin seviyelerine ve ilgilerine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- 5- Kullanılan görsellerin konuya uygunluğu dikkate alınmalıdır.
- 6- Bu yöntem özellikle de soyut düşünemeyen öğrenci seviyelerine uygulanarak konunun somutlaştırılmasına ve dolayısıyla da anlatacaklarını daha etkili anlatabilmesine olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AKGÜL, A.(2005).*Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri*. Ankara. Emek Ofset.
- AKPINAR, B. (2009). İlköğretim 1–5. Sınıflar Türkçe Öğretim Programları Görsel Okuma ve Sunu Öğrenme Alanının Değerlendirilmesi, *Eğitim ve Bilim*, (34), 154. ss. 37-49
- BİLEN, M. (1999). *Plandan Uygulamaya Öğretim*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- BLEED, R. (2005). *Visual Literacy in Higher Education*. [Online]: Retrieved on 17 October-2007, at URL: [http:// www.educause.edu/ir/library/pdf/ELI4001.pdf](http://www.educause.edu/ir/library/pdf/ELI4001.pdf).
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş.; ÇAKMAK, E. K.; AKGÜN, Ö. E.; KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- COŞKUN, E. (2007). Yazma Becerisi, *İçinde: Ahmet Kırkkılıç, Hayati Akyol (Editörler), İlköğretimde Türkçe Öğretimi*, (Sayfa: 49-91), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ÇAM, B. (2006). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Görsel Okuma Düzeylerinin Temel Dil Becerileri ve Akademik Başarılarına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜNEŞ, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*,. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KARADAĞ, Ö.(2003). *Türkçe Eğitiminde Anlatım Tarzları*. TÜBAR-XIII-/2003-Bahar . ss.79-92.
- KARASAR, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın, Dağıtım.
- Kılıç, A.; Seven, S. (2004). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- KÜÇÜK, S. (2006). *Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Çalışmalarının Sorularla Yönlendirilmesi* http://tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2006_cilt4/sayi_2/181-200.pdf adresinden indirilmiştir.
- SANKEY, M. D. (2002). *Considering Visual Literacy When Designing Instruction*, The e-Journal of Instructional Science and Technology, 5 (2). [Online]: Retrieved on 25 November-2007, at URL:<http://www.usq.edu.au/users/sankey/Resources/article0602.pdf>.
- WHITE, M. A. (1987). *Information and Imagery Education*, *In: M. A. White (Ed.), What Curriculum for the Information Age?* Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- YENGİN, H. (1996). *Medyanın Dili*, İstanbul: Der Yayınları.